

Yargı Reformu Teklifi: Öne Çıkan Düzenlemeler

Giriş

22 Haziran 2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan “**Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi**” (“Teklif”), yargılama süreçlerinin farklı alanlarında kapsamlı değişiklikler öngörmektedir.

Teklif ile birlikte icra ve iflas hukuku, idari ve vergi yargısı, hukuk yargılaması, ceza muhakemesi ile borçlar hukuku ve faiz rejimine ilişkin birçok temel kanunda değişiklik yapılması amaçlanmaktadır. Kanun teklifinin genel gerekçesinde, hak arama hürriyetinin daha etkin kullanılmasının sağlanması, hukuki güvenlik ve öngörülebilirliğin güçlendirilmesi, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılması ve teknolojik imkânların yargı süreçlerine daha etkin şekilde entegre edilmesi temel hedefler olarak belirtilmiştir.

İşbu bilgi notumuzda, Teklif kapsamında öngörülen değişiklikler konu başlıkları itibarıyla özetlenmiş ve uygulamaya etkileri değerlendirilmiştir. Teklif henüz yasalaşmamış olup komisyon ve Genel Kurul görüşmeleri sırasında değişikliğe uğrayabileceğinden, aşağıdaki değerlendirmeler Teklif'in Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan mevcut metin esas alınarak hazırlanmıştır.

Teklif

İşbu bilgi notumuzda öne çıkan düzenlemeler beş başlık altında ele alınmış olup bunlar: **(i) icra ve iflas hukukuna ilişkin düzenlemeler, (ii) idari ve vergi yargısına ilişkin düzenlemeler, (iii) hukuk yargılamasına ilişkin düzenlemeler, (iv) ceza muhakemesi hukukuna ilişkin düzenlemeler ve (v) tazminat ve faiz rejimine ilişkin düzenlemelerdir.**

1. İcra ve İflas Hukukuna İlişkin Düzenlemeler

İdareye Başvuru Zorunluluğu (Madde 1 – 2004 sayılı Kanun m.34/a)

Teklif 'in icra ve iflas hukukuna ilişkin en dikkat çekici düzenlemelerinden ilki, idare aleyhine hükmedilen para alacakları bakımından doğrudan ilamlı icra takibi başlatılmasına sınırlama getirilmesidir. Buna göre, Yargıtay, Bölge Adliye Mahkemeleri ve İlk Derece Mahkemeleri tarafından İdare aleyhine hükmedilen bir miktar para, vekâlet ücreti ve yargılama giderlerine ilişkin ilamlar bakımından alacaklı veya vekilinin öncelikle idareye yazılı şekilde başvurması ve banka hesap numarasını bildirmesi gerekecektir. **İdareye tanınan bir aylık süre içerisinde ödeme yapılmaması hâlinde ilgili, ilamlı icra yoluna başvurulabilecektir.**

Bu düzenleme, idareye ödeme için makul bir süre tanınmasını, icra dairelerinin gereksiz takiplerle meşgul edilmemesini, alacaklının alacağına daha hızlı bir biçimde kavuşmasını ve kamu kaynakları üzerinde doğabilecek ilave icra masraflarının azaltılmasını amaçlamaktadır.

Ortaklığın Satış Suretiyle Giderilmesi - İzale-i Şuyu (Madde 2 – 2004 sayılı Kanun m.114)

Teklif'in icra hukukuna ilişkin diğer önemli düzenlemesi, yalnızca mirasçılara ait olan ve üçüncü kişilerin paydaş olmadığı miras konusu taşınmazlarda ortaklığın satış suretiyle giderilmesine ilişkindir. Bu tür taşınmazlarda **ilk açık artırmanın yalnızca malik olan mirasçılar arasında ve taşınmazın muhammen kıymetinin tamamı ile satış masrafları üzerinden yapılması öngörülmektedir.** İlk artırmada alıcı çıkmaması hâlinde ikinci artırma genel hükümlere göre herkese açık şekilde yapılacaktır.

Ayrıca açık artırmalarda kötü niyetli tekliflerin önüne geçilmesi amacıyla, pay sahiplerinin payı oranında teminat yatırma muafiyeti kaldırılarak üçüncü kişiler ile aynı şekilde teminat yatırması düzenlenmekte, ihale bedelini süresinde yatırmayan alıcı bakımından teminatın iadesine ilişkin usul yeniden düzenlenmekte ve teklif edilen bedelin %5'i oranında idari para cezası uygulanması öngörülmektedir.

2. İdari ve Vergi Yargısına İlişkin Düzenlemeler

Teklif, idari yargıda yargılamaların hızlandırılması, mahkemelerin iş yükünün daha etkin yönetilmesi ve kanun yolu sisteminin daha işlevsel hâle getirilmesi amacıyla önemli değişiklikler öngörülmektedir.

Danıştay Daire Sayısı (Madde 4 – 2575 sayılı Kanun)

Danıştay'ın kurumsal yapısına ilişkin olarak, daire sayısının ona indirilmesi için öngörülen sürenin dört yıl uzatılarak 23 Temmuz 2030 tarihine ötelenmesi planlanmaktadır.

Tek Hâkimle Görülecek Davaların Kapsamının Genişletilmesi (Madde 5 – 2576 sayılı Kanun m.7)

İdare ve vergi mahkemeleri kural olarak heyet sistemi ile yargılama faaliyetlerini sürdürmektedirler. Mevcut sistemde belirli parasal sınırın altında kalan uyuşmazlıklar tek hâkim tarafından çözümlenebilmekteyken, Teklif ile **tek hâkimle görülecek dava türleri genişletilmekte ve bu davalardaki parasal sınır 2026 yılı için 486.000 TL olarak belirlenmektedir.** Böylece içtihadın yerleştiği ve heyet tarafından incelenmesinin zorunlu görülmediği bazı uyuşmazlıkların da tek hâkimle karara bağlanması hedeflenmektedir.

İstinafta Gerekçeyi Değiştirerek Ret ve Geri Gönderme (Madde 6 – 2577 sayılı Kanun m.45)

Bölge idare mahkemelerinin, kararın sonucunu hukuka uygun bulmakla birlikte gerekçesini doğru veya yeterli bulmadığı hâllerde, kararı kaldırmaksızın gerekçeyi değiştirerek istinaf başvurusunu reddedebilmesi öngörülmektedir. Böylece sırf gerekçe eksikliği veya isabetsizliği nedeniyle dosyanın yeniden görülmesi önlenecektir.

Bunun yanında, bölge idare mahkemelerinin dosyayı ilk derece mahkemesine geri gönderebileceği hâller kanunda açıkça sayılmakta; bu hâller dışında geri gönderme yapılamayacağı düzenlenmekte ve bazı usul eksikliklerinin bölge idare mahkemesince giderilerek karar verilebilmesine imkân tanınmaktadır. Bu yönüyle düzenleme, geri gönderme yolunu istisnai hâle getirmekte ve dosyaların gereksiz şekilde ilk dereceye dönmesini önlemeyi hedeflemektedir.

Kaldırma Sonrası Kararların Temyizi (Madde 7 – 2577 sayılı Kanun m.46)

Anayasa Mahkemesi'nin 27/3/2025 tarihli ve E:2024/189, K:2025/83 sayılı iptal kararı doğrultusunda, bölge idare mahkemesinin ilk derece mahkemesi kararını kaldırarak yeniden verdiği kararların kural olarak Danıştay'da temyiz edilebilmesi öngörülmektedir. Bununla birlikte, tek hâkimle görülen davalar ile kanunda sayılan bazı dava türleri (Çiftçi Mallarının Korunması, taşınmaz zilyetliğine tecavüz, yabancılar ve uluslararası koruma mevzuatından kaynaklanan davalar ve yalnızca vekâlet ücreti/yargılama giderine ilişkin kararlar) bakımından temyiz yolu kapalı tutulmaktadır. Düzenleme, bir yandan hükmün denetlenmesini talep etme hakkını güçlendirirken, diğer yandan Danıştay'ın iş yükünü sınırlama amacı taşımaktadır.

3. Hukuk Yargılamasına İlişkin Düzenlemeler

Belirsiz Alacak Davasının Kaldırılması ve Kısmi Dava (Madde 20-21 – 6100 sayılı Kanun m.107 ve m.109)

Teklif' in hukuk yargılaması bakımından en önemli düzenlemelerinden biri, belirsiz alacak davasının kaldırılması ve bu davanın sağladığı temel korumanın kısmi dava sistemine taşınmasıdır. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun belirsiz alacak davasını düzenleyen 107. maddesi yürürlükten kaldırılacak; buna karşılık kısmi dava açan tarafa, ıslah hakkını kullanmaksızın ve bir defaya mahsus olmak üzere, tahkikat sona erene kadar alacağın kalan kısmını talep etme imkânı tanınacaktır.

Bu değişiklikle birlikte zamanaşımının, sonradan artırılan kısım bakımından da dava tarihinden itibaren kesilmiş sayılması öngörülmektedir. **Böylece belirsiz alacak davasının uygulamada yarattığı dava şartı,**

hukuki yarar ve zamanasını tartışmalarının azaltılması; buna karşılık alacaklının mahkemeye erişim hakkının korunması hedeflenmektedir. Özellikle işçilik alacakları, tazminat davaları ve bilirkişi incelemesi sonucunda netleşen alacak kalemleri bakımından dava stratejilerinin bu yeni sistem ışığında yeniden değerlendirilmesi gerekecektir.

Duruşma Araları ve Dijital Katılım (Madde 22-23 – 6100 sayılı Kanun m.147 ve m.149)

Teklif, **yazılı yargılama usulünde duruşma aralarının kural olarak üç ayı geçemeyeceğini düzenlemektedir.** Zorunlu hâllerde hâkim, gerekçesini duruşma tutanağında belirtmek suretiyle daha uzun bir süre için duruşma günü tayin edebilecektir.

Bir diğer husus ise ses ve görüntü nakli yoluyla duruşmaya katılım bakımından kapsam genişletilmekte; taraflar ve vekiller, **imza gerektiren ikrar, yemin, feragat, kabul ve sulh gibi işlemler dışında buldukları yerden duruşmaya katılabilecektir.** Bu düzenleme, özellikle fiziki erişim güçlüğü ve farklı şehirlerde bulunan vekiller bakımından uygulamada önemli kolaylık sağlayabilecektir.

İstinaf, Temyiz ve Birleştirme (Madde 24-27 – 6100 sayılı Kanun m.166, 168, 362 ve 371)

Anayasa Mahkemesi, aynı yargı çevresinde bulunan aynı düzey ve sıfattaki mahkemeler arasında verilen birleştirme kararının, ilk davanın açıldığı mahkemeyi kesinleşmeksizin bağlamasını kanuni hâkim ilkesine aykırı bularak ilgili düzenlemeyi iptal etmiştir. Bu doğrultuda hazırlanan düzenleme ile, ikinci davanın açıldığı mahkeme tarafından verilen birleştirme kararının, ancak kesinleşmesi halinde ilk davanın açıldığı mahkemeyi bağlayacağı hüküm altına alınmaktadır. Ayrıca, yapılan değişikliklerle uyumlu olarak, aynı yargı çevresinde bulunan aynı düzey ve sıfattaki mahkemeler arasında verilen birleştirme kararlarına karşı istinaf kanun yoluna başvurulabileceği açıkça düzenlenmektedir.

Bölge adliye mahkemelerinin istinaf başvurusunu kısmen veya tamamen kabul ederek yeniden esas hakkında verdiği kararların, parasal sınırın üzerinde kalması koşuluyla temyize götürülebilmesi öngörülmektedir. Ayrıca aynı yargı çevresindeki mahkemeler arasında verilen birleştirme kararlarının kesinleşmesiyle bağlayıcı hâle gelmesi ve bu kararlara karşı müstakil istinaf yoluna başvurulabilmesi planlanmaktadır.

4. Ceza Muhakemesi Hukukuna İlişkin Düzenlemeler

Kişisel Veri Güvenceleri (Madde 14-15 – 5271 sayılı Kanun m.80 ve m.134)

Teklif' in ceza muhakemesi hukuku bakımından bu düzenlemesi, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararları sonrasında ortaya çıkan hukuki boşlukları gidermeye yöneliktir. Moleküler genetik inceleme sonuçları ile bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde arama, kopyalama ve elkoyma yoluyla elde edilen verilerin saklanması, kullanılması, silinmesi ve imha edilmesine ilişkin açık hükümler öngörülmektedir. Genetik inceleme sonuçları kimlik bilgilerinden arındırılmış şekilde özel bir sisteme kaydedilecek; belirli hâllerde derhâl, diğer hâllerde ise **kararın kesinleşmesinden itibaren yirmi yıl geçmesiyle** Cumhuriyet savcısı huzurunda yok edilecektir.

Dijital deliller bakımından ise elde edilen veriler adli emanette saklanacak ve kovuşturmaya yer olmadığı kararının veya mahkeme **kararının kesinleşmesinden itibaren on beş** yıl sonunda yok edilecektir. Her iki hâlde de ilgili kişiye, saklama amacının ortadan kalkması veya haklı bir nedenin bulunması hâlinde silme talebinde bulunma imkânı tanınmaktadır. Bu düzenlemeler, maddi gerçeğe ulaşma amacı ile kişisel verilerin korunması hakkı arasında daha belirli ve öngörülebilir bir denge kurmayı hedeflemektedir.

Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması - Madde 16 – 5271 sayılı Kanun m.231

Teklif ile hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumuna ilişkin olarak da Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda düzenleme yapılmaktadır. Buna göre, işkence, eziyet ve kamu görevlisinin görevi sebebiyle işlediği, Anayasa'nın 17. maddesi kapsamında kötü muamele olarak değerlendirilebilecek suçlar bakımından **hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükümlerinin uygulanmaması öngörülmektedir**. Bu değişiklik, özellikle etkili soruşturma yükümlülüğü, cezasızlıkla mücadele ve mağdur bakımından uygun giderim sağlanması yönündeki anayasal ilkelerle bağlantılıdır.

5. Tazminat ve Faiz Rejimine İlişkin Düzenlemeler

Kanuni Faiz Oranı (Madde 11 – 3095 sayılı Kanun m.1)

Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı doğrultusunda, faiz oranının sözleşmeyle belirlenmediği hâllerde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli kredi işlemlerinde uyguladığı reeskont oranının yüzde sekseni esas alınacaktır.

Yıl ortasında bu oranda beş puan veya daha fazla fark oluşması hâlinde, **yılın ikinci yarısı için güncel oranın %80'i uygulanacaktır**. Bu düzenleme, sabit kanuni faiz oranının enflasyonist ortamda alacaklı bakımından yarattığı değer kaybı sorununu gidermeye yöneliktir.

Tazminatta Faiz Başlangıcı (Madde 19 – 6098 sayılı Kanun m.55)

Teklif, destekten yoksun kalma tazminatı ile çalışma gücünün azalmasından veya yitirilmesinden doğan tazminatlar bakımından faiz başlangıcına ilişkin önemli bir değişiklik öngörmektedir. Mevcut uygulamada, gelecekte elde edileceği varsayılan kazançlar üzerinden hesaplanan toplam tazminata olay tarihinden itibaren faiz işletilmesi, borçlu üzerinde ağır bir mali yük doğurabilmektedir. Teklif ile bu tazminatlar bakımından ikili bir ayırım yapılmakta; kazancın bilindiği döneme ilişkin tutara olay tarihinden itibaren, geleceğe yönelik (kazancın bilinemediği) döneme ilişkin tutara ise karar tarihinden itibaren kanuni faiz işletilmesi öngörülmektedir. Bu düzenleme, tazminat hukukunda alacaklı ve borçlu menfaatleri arasında daha adil bir denge kurulması amacını taşımaktadır.

Mahsup Yöntemi (Madde 19 – 6098 sayılı Kanun m.55)

Tahkikat başlayıncaya kadar yapılan ödemelerin, ödeme tarihine göre belirlenecek tazminat miktarından oransal olarak mahsup edilmesi; tahkikat başladıktan sonra yapılan ödemelerin ise işlemiş kanuni faiziyle birlikte toplam tazminattan indirilmesi öngörülmektedir. Bu değişiklik, özellikle sigorta, iş kazası, trafik kazası ve destekten yoksun kalma davalarında hesaplama yöntemlerini doğrudan etkileyebilecektir.

Yürürlük ve Geçiş Hükümleri

Teklif' in kural olarak yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi öngörülmektedir. Bununla birlikte, Danıştay'a ilişkin düzenlemenin 23 Temmuz 2026 tarihinden geçerli olmak üzere; Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun ses ve görüntü nakli yoluyla duruşmaya katılıma ilişkin hükmünün ise yayım tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girmesi planlanmaktadır.

Geçici hükümler, devam eden davalar ve yürürlük tarihinden önce başlatılmış işlemler bakımından ayrıca önem taşımaktadır. Özellikle belirsiz alacak davasının kaldırılmasına ilişkin düzenleme bakımından, kanunun yürürlük tarihinden önce açılmış davalarda mevcut hükümlerin uygulanmaya devam edeceği öngörülmektedir.

Sonuç

Teklif, yalnızca belirli bir yargı koluna veya dava türüne ilişkin sınırlı değişiklikler içermemekte; icra takiplerinden idari ve vergi yargısındaki kanun yollarına, hukuk yargılamasında dava stratejisinden ceza muhakemesinde kişisel veri güvencelerine, tazminat hesabından kanuni faiz rejimine kadar geniş bir alanda uygulamayı etkileyebilecek düzenlemeler öngörmektedir.

Teklif henüz yasalaşmadığından, yasama sürecinde metinde değişiklik yapılabilmesi mümkündür. Kanunlaşma sürecinin ve olası değişikliklerin takibi; özellikle derdest uyuşmazlıklar, yeni açılacak davalar ve icra takipleri bakımından stratejilerin yürürlüğe girecek nihai metne göre ayrıca değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

Düzenlemenin [tam metnine](#) buradan ulaşabilirsiniz.

Daha fazla bilgi ve destek için bizimle [iletişime](#) geçebilirsiniz.

Saygılarımızla,

DL Avukatlık Bürosu